

ВІДГУК ОФЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
кандидата мистецтвознавства Медвідь Тетяни Анатоліївни
на дисертацію Морозова Артема Ігоровича
«Віртуозні рухи в українському народно-сценічному танці:
витоки, еволюція, сучасні тенденції»,
представлену на здобуття наукового ступеня кандидата
мистецтвознавства зі спеціальності 26.00.01 – теорія та історія культури

На зміну ідеї зближення хореографічних культур сьогодні на перший план висувається ідея збереження та розкриття особливостей української та інших народних хореографічних культур як вияву національної ідентичності. І характерні для українського танцю віртуозні рухи є одним із найяскравіших виявів цієї ідентичності. Після Революції Гідності, в умовах гібридної війни з Російською Федерацією, актуалізується визначення народного танцю як національної зброї, сформульоване В. Авраменком. І цю парадигму ґрунтовно обстоює автор у пропонованій роботі.

Методологічна й теоретична основи отримали у роботі належне обґрунтування, аргументацію та конкретизацію. Чітко і зрозуміло сформульовано актуальність, об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження. Його результати широко представлені в десяти одноосібних наукових публікаціях, які знайшли схвалення на вітчизняних та міжнародних конференціях різного рівня.

Дисертація логічно вибудована, матеріал викладено послідовно, грамотно, виважено. Логічно від аналізу історіографії та джерельної бази дослідження автор переходить до розкриття теоретико-методологічних засад. У другому розділі, у відповідності до усталеної методики проведення досліджень з народної хореографічної культури, автором охарактеризовано феномен віртуозності у фольклорному танці, акцентовано увагу на козацьких танцях. У третьому розділі досліджено еволюцію віртуозних рухів від перших кроків сценізації до сьогодення, виявлено основні проблеми, що виникли на цьому шляху.

У висновках, що корелюють із завданнями, викладено основні результати дослідження.

Важливо зазначити, що автор розуміє суб'єктивність поняття «віртуозність», його конкретно-історичний характер, закладену конфліктну дуалістичність: з одного боку, віртуозність сприяє якнайкращому переданню образного задуму глядачеві, з іншого – захоплення технічною досконалістю нівелює зміст твору, який поглинається технічною майстерністю виконання.

Робота насичена критичною аналітикою процесів немотивованого використання віртуозних рухів, трюкової техніки на різних етапах розвитку народно-сценічної хореографії. Так, наприкінці XIX – на початку XX ст. це призвело до зниження художнього рівня сценічних виступів та формування зневажливого ставлення до української хореографічної культури як до «шароварної», «горілково-гопачної», «малоросійської». За радянських часів наслідком перенасичення танців трюками призводило до одноманітності багатьох композицій. Сучасні тенденції нарощування складності віртуозної техніки, активні процеси інтеграції танцювальної лексики зі спортом часто призводять до вихолощення художності.

Серед важливих результатів дисертації – з'ясування тенденцій розвитку віртуозних рухів у сценічному танці XIX – початку XX ст.; виявлення основних аспектів віртуозності в народно-сценічній танцювальній культурі радянської доби; удосконалення хореологічних підходів до розгляду системи психофізичного вдосконалення «Бойовий гопак».

Наукова новизна дисертації не викликає сумнівів.

Практичне значення матеріалів та висновків дисертації визначається доцільністю їх використання у подальшій розробці наукових проблем народно-сценічної хореографії, при формуванні лекційних курсів та спецкурсів, передбачених освітніми програмами підготовки хореографів, при створенні навчальних посібників із теорії та історії українського народного танцю, у практичній діяльності постановників та педагогів-хореографів.

Проте, дозвольте висловити деякі зауваження та побажання.

1. Попри обґрунтованість тези щодо значно вужчого діапазону жіночої складно-технічної танцювальної лексики в українських танцях, ніж чоловічої, що пов'язано з культурними архетипами та стереотипами, бажано було б більше уваги приділити жіночим віртуозним рухам.

2. Мистецтвознавчий аналіз віртуозних рухів у хореографічних композиціях провідних майстрів українського народно-сценічного танцю (П. Вірський, О. Гомон, Д. Демків, А. Кривохижа, Р. Малиновський тощо) сприяв би поглибленню прикладного ракурсу дисертації.

3. На жаль поза увагою автора залишилась виконавська стилістика танцівників-віртуозів сучасності, виявлення мистецької специфіки рухів у взаємозв'язку з антропометричними показниками та рівнем технічної підготовки артистів.

4. Звернення до етимології назв віртуозних рухів, наприклад, «щупак», «яструб», «млинок», «коза», «чорт» тощо, дозволило б поглибити тезу щодо образно-змістовного наповнення складно-технічних елементів українського танцю.

Однак висловлені зауваження і побажання не применшують значення роботи і внесок дисертанта у мистецтвознавство, зокрема хореологію.

Автореферат і публікації повністю відображають зміст дисертації.

Зміст роботи, об'єкт і предмет дослідження, основні положення і результати відповідають спеціальності, з якої дисертація подана до захисту. Наукова розвідка свідчить про ґрунтовну професійну підготовку дисертанта, вказує на зацікавленість і продуктивність у дослідницькій роботі. Дисертація є самостійно виконаною, завершеною працею, в якій отримано науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують проблему виявлення витоків, етапів еволюції, характерних особливостей, сучасних тенденцій розвитку віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці.

Дисертація Артема Ігоровича Морозова «Віртуозні рухи в українському народно-сценічному танці: витоки, еволюція, сучасні тенденції» відповідає спеціальності 26.00.01 – теорія та історія культури, профілю спеціалізованої вченої ради Д 26.807.02 Київського національного університету культури і мистецтв та вимогам Міністерства освіти і науки України, а її автор заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата мистецтвознавства.

Офіційний опонент
кандидат мистецтвознавства,
завідувач кафедри хореографії,
Київського університету
імені Бориса Грінченка

Тетяна Анатоліївна Медвідь

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
ВЛАСНОРУЧНИЙ ПІДПИС
Медвідь Т.А.
(підпис)
Тетяна Анатоліївна Медвідь
(підпис)
Тетяна Анатоліївна Медвідь